

Wstęp

Wchodząc w nowe milenium, Zenon Fajfer utożsamiał dostrzegany przez siebie kryzys literatury z zawężeniem perspektywy naszego doświadczenia i pomijaniem kwestii fizyczności książki. W tekście-manifeście z 1999 roku stworzył pojęcie liberatury i niejako wprowadził dyskusję o książce na inny poziom, zbliżając ją do tematyki sztuki wizualnej. Postępujący rozwój technologiczny pozwala nam z jednej strony tworzyć książki, które w gruncie rzeczy książek nie przypominają – jak chociażby e-booki – z drugiej rozszerzać ich możliwości za pomocą techniki Augmented Reality (AR), otwierając przed nami zupełnie nową przestrzeń doświadczenia. Od początku XXI wieku spotykamy się z istotnym rozszerzeniem pojęcia książki, które mieści w sobie coraz więcej z perspektywy technicznej, estetycznej i artystycznej. Tworzy to tym samym pole do dyskusji nad formą nowoczesnej książki, w której zdecydowaliśmy się wziąć udział.

Prezentowany numer „Sztuki Edycji” jest efektem zorganizowanej w kwietniu poprzedniego roku ogólnopolskiej konferencji naukowej „Książka bez granic”. Przygotowując ją wspólnymi siłami Katedry Edytorstwa i Literatury Polskiej Wydziału Humanistycznego UMK, Wydziału Sztuki Nowych Mediów PJATK oraz Wydawnictwa Naukowego UMK, kierowaliśmy się chęcią zaaranżowania wymiany myśli nad rozwojem książki. Prelekcje dotyczyły m.in. alternatywnych projektów typograficznych na miarę nowego tysiąclecia, estetyki publikacji zarówno współczesnych, jak i kojarzonych z relatywnie niedaleką przeszłością, a także wyzwań stojących przed łączonym z książką designem.

W nowym numerze czasopisma pomieszczono więc artykuły podejmujące tematykę ściśle edytorską (teksty m.in. Magdaleny Bizior-Dombrowskiej, Przemysława Kanieckiego i Beaty Bednarek), estetyki publikacji (artykuły Katarzyny Krzak-Weiss, Elżbiety Zarych, Dariusza Chemperka, Klaudii Sochy, Aleksandry Ćwiklińskiej i Katarzyny Wodniak), doświadczeń czytelniczych (Agnieszka Przybyszewska), nowoczesnej formy wyrazu (Dobrawa Lisak-Gębała) oraz projektowania publikacji (Katarzyna Janik, Patryk Chłopek). Tom uzupełniają rozmowa Wojciecha Kruszewskiego i Dariusza

Wstęp

Pachockiego z Januszem Gruchałą oraz znajdujące się w dziale „Przeglądy, sprawozdania, polemiki” teksty Małgorzaty Sady (o edycjach wydawanych przez oficynę Gaberbocchus Press), Anny Juchnowicz (o projektach książkowych inspirowanych inkunabułami), Danuty Dąbrowskiej (artykuł podsumowujący dorobek Pracowni Projektowania Wydawnictw Multimedialnych i Książki Artystycznej Akademii Sztuki w Szczecinie), Katarzyny Kluczajd (o hipertekstowych inspiracjach na podstawie autorskich publikacji opowiadających o Toruniu), Agaty Kosmacz (o próbie znalezienia języka wizualnego dla opisu miasta) oraz Darii Makulec (recenzja *Książki po okładce* Patryka Mogilnickiego).

Pragniemy przy tym podziękować doc. dr. inż. Markowi Średniawie, dr hab. Ewie Sataleckiej, prof. PJATK oraz Małgorzacie Sady, dzięki którym możliwe stało się wspólne spotkanie wypełnione rozmowami o „najpotężniejszym przedmiocie naszych czasów”. Okazało się ono cenną próbą pokazania współczesnej książki w różnorodnych kontekstach i perspektywach, otwierającej na nowe światy, wykraczającej poza wszelkie granice.

Magdalena Bizior-Dombrowska
Patryk Chłopek